

# SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.  
Cene: Letno Din 32.—, polletno  
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, no-  
zemstvo Din 64.—.  
Poštno-čekovni rač. 10.303.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO  
Z MESEČNO PRILOGO „NAS DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.  
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran  
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,  
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani  
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.  
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

## Katoliški časniki so naši voditelji.

(Jezernik Baltazar, kmet v Št. Ilju pri  
Velenju.)

Kdor potuje na visoko, do sedaj nepoznato goro, bo storil pametno, ako si oskrbi zanesljivega vodnika, ki ga popelje po varni poti, mimo prepadov in polzkih stezic do cilja. Kdor hoče v veliko mesto, mu je priporočati, da si nabavi tiskanega vodnika v obliki knjige. V njej bo našel načrt mesta in obvestilo o vseh mogočih nevarnostih in prevarah, ki se dogajajo v takih krajih, kjer stanujejo raznoliki ljudje. Ko prispe popotnik v veliko mesto, ga na prvi hip očarajo lepe zgradbe in izložbe, udobnost in razkošnost, pa tudi beda in siromaštvo imata tamkaj svoj dom. Taki potniki smo mi, stremeči na višino. Želimo in hrepenimo iz meglene, zadušljivega ozračja bližje k solncu in njegovim blagodejnim žarkom. Kakor popotniki smo, blodeči skozi veliko mesto. Mnogokrat smo kakor omamljeni, ko potujemo mimo zemeljskega lepotečja. Gledamo palače, gledamo tovarne z različnimi stroji opremljene. Poleg bogastva nekaterih opažamo bedo in obupanje tistih, ki nimajo drugega, nego svoje delovne moči. Udobnost in razkošnost, velike dvorane, polne veselja in plesa na eni strani, na drugi pa borne sobice delavcev, polne bede in pomanjkanja, in kuhinje, kjer je glad za kuharja. Bratje kmetje in sestre! Poglobimo svoje misli. Zavedajmo se, da so nam na našem zemeljskem potovanju potrebni zanesljivi vodniki. Ti so katoliški časopisi in knjige izrazito katoliških načel. Ti so naši prijatelji, ki nam povsod kažejo pravo pot ter skrbijo za naš blagor. Odklanjamo očala, ki nam jih hočejo potisniti pred oči razne komunistične, socialistične in liberalne struje s svojimi časopisi in knjižicami! Ta očala nam hčejo življenje in svet pokazati v naprčni barvi. Ne hodimo kakor otroci, ki gledajo včasih za zabavo skozi barvano steklo. V luči resnice in pravice gledajmo na svet in življenje. Z odločnostjo in vztrajnostjo razširjajmo »Slovenski gospodarja« ter druge katoliške liste, ki naj bodo naši vodniki in spremljevalci na naših potih, po katerih hodimo, mnogi utrujeni od trpljenja in dela, mnogi preganjeni od bede in pomanjkanja. Kljub temu ne smemo biti kakor porumeneli listi v jeseni, ki jih že prva burja strese z dre-

vesa. Temveč slovenski kmečki domovi, četudi stokajoči pod težo bede in težav, in družine v teh domovih ostanejo zveste vzorom svojega vodnika, buditelja, učitelja, nepozabnega naša škofa — Slomška!

\*

## Avstrija ne dobi posojila.

Sredi januarja je zapadel kredit 190 milijonov, ki sta ga narodna banka Anglije in banka za mednarodna izplačila v Baslu dovolila Avstriji o priliki poloma največje avstrijske banke, znane pod imenom Kreditanstalt. Mesto da bi Avstrija vrnila ta kredit, je poslala v Ženevo k Zvezi narodov svojega ministrskega predsednika dr. Burescha, in svojega finančnega ministra dr. Weidenhoferja. Njuna naloga je bila, da dosežeta v Ženevi ne samo podaljšanje 190 milijonskega dolga, mar, več še tudi novo posojilo vsaj v znesku 60 milijonov, ki ga Avstrija nujno rabi za podporo svoje valute. Avstrijski ministrski predsednik se je mogel v Ženevi sklicevati na to, da je Francija že meseca septembra lanskega leta obljubila Avstriji novi kredit v znesku 60 milijonov ter da je avstrijska vlada po možnosti izpolnila vse pogoje, ki so bili

v to svrhu zahtevani. Avstrijska vlada je pri sestavi državnega proračuna strogo se držala načela štednje ter je proračun uravnotežila. Državno gospodarstvo je pod zunanjo kontrolo, saj sedijo inozemski kontrolorji v finančnem ministrstvu na Dunaju in v narodni banki in v direkciji državnih železnic.

V Ženevi je finančni odbor Zveze narodov položil ves finančni in gospodarski položaj Avstrije na strogo rešeto, da ga v tridnevni razpravi temeljito pretrese. Veliki naporji vlade, da se uredi državni proračun ter se vse državno gospodarstvo postavi na zdravo podlago, so našli priznanje finančnega odbora. Od tega priznanja pa do dovolitve novega posojila Avstriji bi bil samo en korak. Toda ta korak ni bil storjen. Zveza narodov ima zdaj druge brige. Toliko naklonjenosti so Avstrijci našli, da se je stari kratkoročni kredit, ki so ga dobili za sanacijo Kreditanstalta ter bi ga morali 15. januarja t. l. vrniti, v znesku 90 milijonov podaljšal za 3 mesece. Želja in prošnja Avstrijcev po novem posojilu vsaj v znesku 60 milijonov pa je trčila na gluha ušesa. V sedanjem času bi takšno posojilo mogla dovoliti samo Francija. Toda Francija je postala previdna, ker doseданje njene izkušnje nikakor niso povoljne, ter je postrojila svoje pogoje in zahteve.

\*



Francoski ministrski predsednik Laval (levo) in novi državni tajnik v notranjem ministrstvu Cathal (desno).

## IZ RAZNIH DRŽAV

Izjava Lavalove francoske vlade. Dne 15. januarja se je predstavila zbornici in senatu po izločitvi Brianda in vsled smrti vojnega ministra izpopolnjena Lavalova vlada. Vladna izjava povdarja, da se Francija ne more odreči vojnim odškodninam, če se sorazmerno ne črtajo dolgovi. Francozi bodo vztrajali na stališču sklenjenih mirovnihih pogodb.

Začasna ureditev vojnoodškodninskega vprašanja. Ker bodo letos volitve tako v Franciji kakor v Nemčiji in v Zedinjenih državah Severne Amerike, prevladuje v mednarodnih krogih naziranje, da sedaj ne bo mogoče doseči podrobne in končne rešitve vojnoodškodninskega vprašanja in vojnih dolgov. Zdi se, da bo med Parizom in Londonom dosežen sporazum na ta način, da se bo Nemčiji enostavno podaljšal

Hooverov moratorij (odložitev plačil), ki poteče dne 1. julija 1932. Moratorij bo podaljšan pod dosedanjimi pogoji za 6 mesecev ali za eno leto. Istočasno bodo evropski dolžniki Zedinjenih držav, ki so obenem upniki Nemčije, podpisali skupno izjavo, v kateri bodo zahtevali od vlade Zedinjenih držav, da enako ravna z njihovimi dolгови, kakor bodo upniki z Nemčijo s podelitvijo novega moratorija.

**Francosko vprašanje in odgovor Zedinjenih držav Severne Amerike.** Francoska vlada je vprašala ameriškega zunanjega ministra Stimsona: ali bi bilo mogoče pridobiti ameriški kongres — parlament — za znižanje ali razveljavitev vojnih dolgov? Ameriška vlada je odgovorila Francijo, da mora urediti Evropa sama vprašanje dolgov brez posredovanja Zedinjenih držav. Če bi se na ta odgovor Nemčiji dovolila odložitev vojnoodškodninskih plačil, bi se to ne moglo izvršiti pravično, ker evropski dolžniki pri ameriški vladi ne bodo mogli doseči odgoditve svojih dolgov. Francosko stališče po odgovoru Amerike je: Moratorij za enega dolžnika brez olajšav za ostale je nemogoč.

**Vojnoodškodninska konferenca v Lausani — odgojena.** Ker ni došlo med na vojni odškodnini zainteresiranimi državami ter Zedinjenimi državami Severne Amerike do sporazuma, je vojnoodškodninska konferenca, koje pričatek je bil določen za 1. februar t. l. v Lausani ob Zenevskem jezeru v Švici, odgojena.

**Presejaljiv dvig nemškega izvoza.** Nemčija je postala v minulem letu najmočnejši izvoznik na svetu. Po vrednosti je ameriški izvoz pod vplivom svetovne krize padel od 12 na 9.6 milijard mark, toda ta padec je utemeljen v znižanju cen, dočim je po množini padec izvoza nesorazmerno manjši kot znižanje izvoza v ostalih državah. Ta razvoj izvira predvsem iz razmaha trgovine z Rusijo, kajti sovjeti so bili v preteklem letu najboljši odjemalci za nemške proizvode. Dogodki v Angliji so se pokazali v nemški trgovinski bilanci šele v zadnjih mesecih in v decembru se je nemški izvoz v Anglijo zmanjšal na 96 od 120 milijonov mark v prejšnjem letu. Ker so poroška sredstva izčrpana in Rusi ne morejo plačati uvoza samo s svojim uvozom, so morali pričeti plačevati z denarjem. Zaradi tega je prišlo do uvoza zlata v Nemčijo, ki je znašal v letu 1931 skupno 416.3 milijona mark, 260 milijonov mark na pošiljke ruskega zlata.

**Nové zaščitne carine je uvedla Nemčija proti državam, ki imajo slabo valuto,** ali katerih denarna vrednost je padla pod zlato podlago. Ta odredba Nemčije je naperjena v prvi vrsti proti Angliji in severnim državam.

**Zadnja bitka v Mandžuriji in proglašenje samostojne mandžurske republike.** Japonsko armadno poveljstvo je sklenilo, da pokonča zadnje ostanke bivše kitajske Čansuljanove armade, ki je prezimovala v seve ni Mandžuriji pod poveljstvom generala Ma-a. Japonska vojska v moči treh pehotnih brigad in 800 mož konjenice, je zadela na armado generala Ma-a pri Čiušiju blizu

#### REVMATIKI

kateri uporabljajo za pomirjenje bolečin Fellerjev Elsaffuid, Vam lahko povedo, kako so zadovoljni s tem domačim sredstvom in kozmetikom, ki se je obneslo skozi 35 let. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez nadaljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina. Fl. 3.

Harbina in jo potolkla. Velika kitajska armada je položila orožje in zbežala v gozdove. General Ma je poslal poveljniki japonskih čet odposlanca, ki so prosili za premirje. Med tem sedi v Činčovu »komisija nevtralnih opazovalcev«, ki jo je odposlalo Društvo narodov, in se strašno dolgočasi. Komisija, ki živi na stroške kitajske vlade Čansuljana, je stala dozdej že 30.000 mehikanskih dolarjev, ne da bi Kitajska od te komisije imela dozdej najmanjše koristi. — Japonska dela na vse kriplje na to, da se proglasi samostojna mandžurska republika in se vršijo že v Mukdenu tozadnevna pogajanja z uglednimi Kitajci iz Mandžurije in z mongolskimi kani ali knezi.

\*



**Letošnji evharistični kongres.** Zadnja leta so se svetovni evharistični kongresi — v počastitev Kristusa v Najsvetejšem zakramentu — vršili v raznih delih sveta: v Rimu, Amsterdamu (Nizozemsko), v Chikagu (Zedinjene države), v Sidneju (Avstralija) in v Kartagi (Severna Afrika). Letos se bo tak kongres vršil v Dublinu, glavnem mestu Irske. Irska je bila radi tega izbrana za kraj, kjer se vrši svetovni evharistični kongres, ker letos obhaja Irska 1500letnico, kar je prišel na Irsko njen krščanski apostol sv. Patrik, ki je tej deželi prinesel luč Kristusove vere. Irska je postala, ko je sama bila pokristjanjena, prava zibelka oznaniteljev vere za druge kraje Evrope in daleč preko evropskih mej. Irski so od nekdaj bili veri in Cerkvi zvesto vdan narod, ki je moral za svojo vero veliko trpeti. Težko je najti narod, ki bi se mogel v tem oziru primerjati z irskim. Njihovo trpljenje je trajalo do sedanjega stoletja, šele zdaj se je usoda irskega naroda spremenila, ko je s politično osamosvojitvijo postal gospodar svoje usode. Vsled tega je katoliški svet z velikim veseljem sprejel vest, da se bode evharistični kongres letos vršil na Irskem. Na tem kongresu bodo sodelovali razni katoliški narodi. Iz Evrope in Amerike je prijavljenih že več tisoč takšnih, ki se bodo udeležili kongresa. Na Irskem računajo na milijon katoliških romarjev iz celega sveta. Narod, ki bo zastopan po večjem številu udeležencev, bo tamkaj imel svoj poseben odsek, kakor n. pr. Poljaki in Čehi. — Kongres se bo vršil v Dublinu od 21. do 26. junija. Za udeležence iz naše države sprejema prijave »Permanentni (stalni) odbor za evharistične kongre-

se« v Zagrebu (Trg kralja Tomislava št. 21). Kdor se želi udeležiti, naj to čim prej javi temu odboru v Zagreb. Obvezne prijave in izplačilo stroškov je treba poslati najkasneje do 1. aprila. Stroški znašajo skupno 7000 Din, kar ni veliko, če se pomisli, da bo potovanje na kongres in s kongresa nazaj in bivanje na kongresu trajalo 18 dni. Odhod iz Zagreba 13. junija, povratek pa 30. junija. Ker ne sme noben katoliški narod manjkati na tem kongresu, je iskreno želeli, da bodo tudi katoličani naše države na njem častno zastopani.

**V Španiji goré cerkve.** Komunisti in radikalni socialisti še nimajo dovolj. Njihova želja po razbijanju, rušenju in požiganju še ni zadovoljena. Morajo še priti nove žrtve, da se zadosti komunistično-socialističnim načelom. V mestu Bilbao so se vršile borbe med konservativci, ki hočejo avtonomijo severnih španskih pokrajin, in med od komunistov nahujskano množico. Komunisti in anarhisti so množico nahujskali, da se je v neki avtomobilski garaži polastila bencina ter zažgala neki samostan. Vojaki in orožništvo je množico razgnalo. Duhovi pa se niso pomirili. Pri ponovnih demonstracijah so demonstrantje udrli v prostore katoliškega lista »Adelat«, razbili pohištvo ter stroje in nato poslopje zažgali. V pokrajini Bilbao je razdejanih več cerkva. V Mazar Rochesu so komunisti in radikalni socialisti zanetili ogenj v farjni cerkvi. Polili so glavni oltar z bencinom in ga zažgali. Ljudstvo, ki je prihitelo, je ogenj komaj pogasilo. V Št. Cruzu so cerkev zažgali ter je pogorela. V Valenciji so zažgali tri cerkve, ki so pogorele. Vlada je kakor navadno prišla prepozno ter je šele zdaj sklenila, da bo preprečila nadaljne demonstracije. Hude skrbi povzročajo vladi vedno bolj se razširjajoči pokret komunistov in radikalnih socialistov, ki že ima revolucionarni značaj. Ta pokret prejema podporo iz inozemstva, osobito iz Rusije. Vlada se čudi, kako je bilo mogoče vtihotapiti zadnji čas toliko orožja v Španijo. Samo v Kataloniji je oboroženih 14.000 delavcev. Proti njim ima vojska in orožništvo veliko posla, da zažge nemire, ki jih nahujskani delavci povzročajo po raznih krajih, zlasti po mestih in industrijskih krajih. Komunisti in radikalni socialisti se bojujejo ne samo proti vladi, marveč tudi proti katoličanom. Sedaj zažgejo kakšno cerkev ali samostan v tem mestu, potem v drugem. V Cadorni so požgali cerkev. V Saragosi so vrgli bombe pred cerkev in nunski samostan. V tem mestu je eksplodirala bomba tudi pred semeniščem ter napravila veliko stvarno škodo. Vlada katoličanov ne ščiti dovolj. Cerkev in njene ustanove naj bi bile tišča žrtev, ki naj bi potolažila revolucionarno razburjene duhove.

**Ločitev zakonov v Evropi.** V vseh evropskih državah je po svetovni vojni število ločenih zakonov jako narastlo. Na 100.000 prebivalcev se je število ločenih zakonov v razdobju 1913 do 1929 tako-le povečalo: v Nemčiji od 27.9 na 61.6, v Avstriji od 11.4 na 89.6, v Švici od 41 na 67.5, na Finskem od 8.5 na